

Формування академічної доброчесності в освітньому процесі

Немає ніякої заслуги в тому,

щоб жити довго, ні навіть в тому,
щоб жити вічно, але велика
заслуга того, хто живе доброчесно.

Аврелій Августин

На сьогодні термін «академічна доброчесність» відомий всім учасникам освітнього процесу. Ознайомити здобувачів освіти з цим поняттям, опрацювати нормативну документацію, розтлумачити багато невідомих слів, пов'язаних з цією темою, можна як на уроках, так і під час позакласної роботи. У матеріалі представлено інтерактивні вправи щодо формування академічної доброчесності в освітньому процесі.

Організація педагогічної діяльності та навчання учнів на засадах академічної доброчесності

Педагогічні працівники мають на власному прикладі демонструвати важливість дотримання норм законодавства України про авторське право та принципів академічної доброчесності. Ефективній реалізації етичних принципів та правил щодо забезпечення довіри до результатів навчання сприяє системна, планомірна робота, яка може включати такі складові:

- формування в учнів таких важливих цінностей, як чесність, довіра, справедливість, взаємоповага, відповідальність за результати своєї роботи;
- ознайомлення учнів та їхніх батьків з принципами академічної доброчесності, видами порушень та їхніми наслідками на початку навчального року;
- наскрізне інформування учнів про необхідність дотримання академічної доброчесності під час проведення уроків та позаурочних заходів;
- систематичне інформування батьків про необхідність дотримання академічної доброчесності на батьківських зборах (до речі, використання учнями збірників готових домашніх завдань чи виконання домашніх завдань батьками є безпосереднім порушенням принципів академічної доброчесності);
- застосування компетентнісного підходу у навчанні;
- зведення до мінімуму завдань на перевірку знань, використання відкритих запитань, які перевіряють рівень володіння навичками, а не рівень знань;
- спрямування змісту завдань на творчу, дослідницьку та аналітичну роботу учнів. Пропонування написання тематичних творчих есе замість рефератів зі скопійованою інформацією з інтернет-джерел;
- розробка завдань з урахуванням вікових особливостей і реальних навчальних можливостей учнів, які унеможливають списування та спрямовані на розвиток критичного мислення;

- постановка проблемних питань, відповіді на які відсутні в підручнику чи в інших джерелах й потребують самостійної роботи школярів;
- навчання учнів правилам посилання на автора та джерела інформації, яка використовується;
- категоричне уникнення протекціонізму та шахрайства під час проведення інтелектуальних конкурсів;
- налагодження партнерських відносин з учнями та їхніми батьками.

Окреме місце у забезпеченні академічної доброчесності займає неупереджена оцінка результатів навчання учнів. Оцінювання має відповідати вимогам:

- об'єктивності – ґрунтуватися на заздалегідь визначених зрозумілих і чітких критеріях;
- валідності – здійснюватись відповідно до системи оцінювання, визначеної законодавством України;
- справедливості – проводитись за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

Порушенням академічної доброчесності вчителем під час оцінювання вважається:

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;
- надання учням допомоги учням під час проходження ними підсумкового оцінювання (семестрового та річного), державної підсумкової атестації, зовнішнього незалежного оцінювання, не передбаченої умовами та/або процедурами їх проходження.

Серед найпоширеніших факторів порушення академічної доброчесності учнів є брак мотивації до навчання через незадовільні результати навчальних досягнень.

Сенкан «Доброчесність»

1. Доброчесність
2. Академічна, моральна
3. Дотримуватися, домовитися, підтримувати
4. Ми рухаємося в бік доброчесності.
5. Справедливість

Мозкова атака

Вправа розвиває інтелект, готує учнів до творчої самореалізації.
Наприклад. Академічна доброчесність: данина моді чи життєва необхідність?

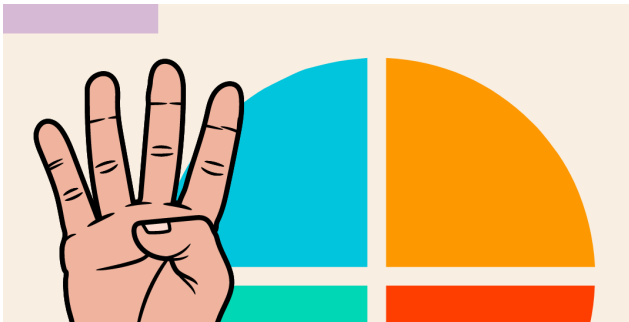
Хмара слів

Асоціативний куш

Чотири кути

ПОГОДЖУЮСЬ	НЕ ПОГОДЖУЮСЬ
АБСОЛЮТНО ПОГОДЖУЮСЬ	АБСОЛЮТНО НЕ ПОГОДЖУЮСЬ

Для цього в кожен кут класної кімнати треба положити аркуш паперу з написом, потім поставити перед учнями запитання і спостерігати, як вони знаходять той кут, що відповідає їх вибору.

Наприклад: Академічна доброчесність – запорука твоїх знань?

Або: Використання посібника «Готові домашні завдання» не є порушенням академічної доброчесності?

Передбачення

Суть вправи полягає в тому, що учні отримують частину інформації і на її основі висловлюють власні припущення про те, чого ще не знають.

Наприклад: прозорість та інформаційна відкритість – формувати відкриті і загальнодоступні ресурси...

Створення Кодексу доброчесності здобувача освіти (командна робота)

1. Навчайся старанно і сумлінно.
2. Розвивай свої здібності.
3. Уважно слухай, коли з тобою говорять, не перебивай.
4. Цінуй час, не запізнюйся та не змушуй інших чекати на тебе.
5. Поважай інших, їх думки та переконання.
6. Будь стриманим.
7. Уникай образливих слів.
8. Стався з повагою до своїх однокласників, друзів, вчителів, батьків.
9. Не бійся визнавати свої помилки.
10. Веди здоровий спосіб життя

Інтерв'ю

Кореспондент задає питання, просить навести приклади і обміркувати де ця тема знадобиться у майбутньому житті

Міні-анкети

Учні заповнюють таблицю, використовуючи «+» – зрозуміли, «-» – над чим треба попрацювати, «?» – чого хотілося б дізнатися більше.

Тестування

Кожному учню дається завдання. Після цього підводиться підсумок виконаного завдання. За допомогою роботи в парах можна протестувати та оцінити один одного або проаналізувати роботу іншого.

Наприклад.

Академічна доброчесність відрізняється від поняття доброчесності тим, що:

- ☐ стосується науково-дослідного процесу
- ☐ стосується спортивно-виховного процесу
- ☐ стосується освітнього процесу

О стосується науково-дослідного, спортивно-виховного та освітнього процесів

Які види завдань можуть провокувати плагіат у письмових роботах?

О написати вправу

О написати відповіді на питання

О написати твір

О написати реферат з обсягом 10-15 сторінок

Класна керівниця вирішила розробити зі своїм класом Кодекс доброчесності здобувача освіти. Хто має визначити та сформулювати основні правила документу?

О Міністерство освіти і науки України

О адміністрація закладу освіти разом з педагогічним колективом

О учні за допомогою класного керівника

О учні

Навчаючи – учусь

Кожен учень може передати свої знання іншим та отримати від однокласників нову для себе інформацію у процесі спілкування. Кожна група має певний обсяг інформації, розділеної на частини та записаної на окремих індивідуальних аркушах. За певний час учні повинні засвоїти свою частину інформації та поділитися з учасником іншої групи. Спілкуватись потрібно тільки з одним учасником. Таким чином, усі здобувачі освіти в групі засвоюють певні знання. Потім групи обмінюються делегатами, які навчають учасників іншої групи того, що вивчили самі.

Три – два – один (рефлексія)

Три факти, які були новими, цікавими, несподіваними на уроці.

Два факти, які здалися нецікавими, некорисними або вже відомі.

Один факт, який хотілося б вивчити детально, поглибити знання про нього.

Чорний ящик (ситуативно-інтелектуальна вправа)

В ящику знаходиться відомий всім предмет, який потребує затвердження іншим державним органом, може мати як нормативний,

так і індивідуальний характер. Що знаходиться в чорному ящику? (Закон)

Прес

Технологія інтерактивного навчання, яка розвиває вміння формулювати висловлювання думок з дискусійного питання у виразній і стислій формі лаконічно та аргументовано, переконувати інших.

Наприклад.

Що вважається порушеннями академічної доброчесності?

Я вважаю	Висловлюємо думку
Тому що	Пояснюємо причину
Наприклад	Наводимо приклад
Отже	Формулюємо висновок

Рольова гра «Судовий процес над ГДЗ (готовими домашніми завданнями)»

Напередодні гри вчитель повинен детально проаналізувати анонімні анкети учнів, визначити найпоширеніші помилкові судження і розробити план обвинувачення ГДЗ. Рольова гра в судові засідання надасть учням можливість висловити свої думки з приводу порушень норм академічної доброчесності.

Фішбоун (діаграма «риб'ячої кістки» (англ. Fishbone Diagram))

Один з найбільш ефективних прийомів, який можна використовувати з метою встановлення причинно-наслідкових зв'язків, здійснення обґрунтованого вибору, розвитку навичок роботи з інформацією, а також вчити учнів вирішувати проблеми. Кожна група отримує зображення риб'ячого скелету (або малює його), заповнює основні кістки, вказуючи проблему (голова), причини (верхні кісточки), факти (ніжні кісточки) та хвіст (відповідь на поставлене запитання, висновки, узагальнення). Заповнювати схему можна лише після тривалого обговорення всією групою, яке має займати приблизно 10 хвилин. Коли схема повністю заповнена, настає час детального аналізу причин та наявних фактів.

INSERT – прийом критичного мислення, що дозволяє структурувати прочитану інформацію за допомогою спеціальної системи умовних знаків для подальшого аналізування.

Наприклад: при опрацюванні тексту інформацію, яка вже відома, відзначаємо «+», нову інформацію – «!», протиріччя – «-», незрозумілу інформацію – «?».

Абревіатура INSERT має наступний зміст:

I – interactive (інтерактивна)

N – noting (пізнавальна)

S – system for (система для)

E – effective (ефективного)

R – reading (читання)

T – thinking (та усвідомлення)

Кращим результатом означеної роботи є не тільки бажання учнів брати участь у заняттях, але й бажання почати змінюватися в повсякденному житті. У світі, де панує доброчесність, можна жити спокійно й комфортно; почуватися захищеними; знати, що всі дотримуються правил; очікувати, що все зроблено якнайкраще; отримувати допомогу, коли вона потрібна.